

Quickscan en veldcheck Archeologie Veldhoven-Oude Kerkstraat 42 (Plan Schippershof) versie 2 definitief

Quickscan en veldcheck. **versie 2 definitief met aanvulling veldcheck**

datum 28-09-09

Opsteller: drs. M. van der Weele en F.P. Kortlang, ArchAeO, Eindhoven

Aanvrager: Schippers Milieutechniek (contactpersoon H.W.C. Boudewijns)

Plan: Volgens het bureauonderzoek gaat het om ontwikkeling van de grond. Na sanering bestaat het voornemen binnen het plangebied woningen te bouwen.

Opp plangebied: Het plangebied heeft volgens opgaaf een totale oppervlakte van 26.000 m² en omvat de percelen: 522, 523, 524 en 1217.

RO-procedure: projectplan (bestemmingsplanwijziging)

Kenmerken omgeving: Op basis van de luchtfoto en de beschrijving in het bureauonderzoek, is het achterterrein verhard met straatwerk. Aan de zuidwestelijke zijde van het terrein is een tankenpark gelegen. Het noordwestelijke deel van het terrein is in gebruik als zandopslag.

Archeologische status (volgens ARCHIS II).

Coördinaten: ca. 153.757 / 381.811 (centrumcoördinaten).

IKAW: Het westelijk deel van het plangebied is niet gekarteerd vanwege bebouwing; het oostelijk deel bezit een hoge archeologische trefkans.

Bodem: Het westelijk deel van het plangebied is niet gekarteerd vanwege bebouwing; het oostelijk deel van het plangebied wordt gekenmerkt door een hoge zwarte (enk)eerd bodem met lemig fijn zand (code zEZ23). De grondwatertrap bedraagt VII. Milieukundig onderzoek heeft kunnen aantonen dat voor grote delen van het terrein geldt dat de bovenste meter vanaf het maaiveld ernstig is verstoord door allerlei bodemingrepen die in het recente verleden daar hebben plaatsgevonden. Op sommige plaatsen reikt de bodemstoring dieper dan 2 m –Mv.

Geomorfologie: Het meest westelijk deel van het plangebied is niet gekarteerd; het overige deel van het plangebied wordt gekenmerkt door dekzandruggen, al dan niet met oud-bouwland (code 3L5)

Vindplaatsen: Bij het zoeken naar waarnemingen, vondstmeldingen en archeologische monumenten binnen een straal van circa 1 km rondom het plangebied in de archeologische database Archis2, blijkt dat er bewoningssporen worden aangetroffen vanaf de steentijd tot aan heden. De dichtstbijzijnde en meest relevante onderzoeksmelding die in Archis2 staat geregistreerd, is een proefsleuvenonderzoek dat in 2008 door BAAC bv is uitgevoerd aan de Heikantse Baan direct ten noorden van het plangebied. Tegen de Heikantse baan is tijdens het onderzoek een waterput aangetroffen uit het Neolithicum of de Midden-Bronstijd (mond. med. J. van der Weerden, BAAC). Verwacht mag worden gezien de afstand dat deze vindplaats geen directe relatie heeft met het plangebied.

Historische Atlas: Op oude historische kaarten is te zien dat het westelijk deel van het plangebied grenst

Quickscan en veldcheck Archeologie Veldhoven-Oude Kerkstraat 42 (Plan Schippershof) versie 2 definitief

aan de oude historische kern van Kerkoerle, die zich kenmerkte als lintbebouwing langs de huidige Kerkstraat. Het overgrote deel van het plangebied ligt binnen een zone van weilanden rond de kern van Kerkoerle, wat aangeeft dat het plangebied wat lager ligt. Om deze reden is met name de kans op het aantreffen van archeologische resten vanaf de late Middeleeuwen tot en met de Nieuwe Tijd hoog.

AHM: n.v.t.

Advies:

Op basis van de historische topografische kaart, de te verwachten geomorfologie, bodem en grondwatertrap, is er een gereede kans op het aantreffen van archeologische resten. De historische topografische kaart geeft qua grondgebruik aan dat het gebied enigszins lager moet hebben gelegen dan de omgeving. Het grenst aan de historische lintbebouwing van Oerle. Vanuit archeologische verwachting dient met name in de zone tegen de Kerkstraat gedacht te worden aan bewoningssporen uit de Late Middeleeuwen (vanaf ca 1300) en vooral Nieuwe tijd (na 1500).

Recentelijk hebben diverse milieukundige bodemonderzoeken plaatsgevonden. Bovendien is bekend dat op grote delen van het plangebied olietanks hebben gelegen. Eerder al is in opdracht van de overheid een groot deel van het plangebied volledig overhoop gezet tot plaatselijk 4 meter –Mv (schriftelijke mededeling J. Hegmans, d.d. 12-02-09). Het bodemonderzoek dat eind 2008 heeft plaatsgevonden door Geofox-Lexmond heeft aangetoond dat bodem op veel plaatsen vanaf minstens 1 m –Mv tot vaak meer dan 2 meter diepte is verstoord. Een goede overzichtskaart van mate van verstoring voor het gehele plangebied ontbreekt echter nog.

Centrale vraag is of de mate van verstoring in het plangebied van dien aard is dat nog van een redelijk geconserveerd en behoudenswaardig bodemarchief kan worden gesproken. Voordat hierover een gefundeerde uitspraak gedaan kan worden is het noodzakelijk te beschikken over een overzichtelijke kaart (incl. de boorprofielen) waarop de aard en mate van verstoringen binnen het plangebied staan aangegeven.

Geadviseerd wordt derhalve eerst een dergelijke kaart te vervaardigen. Vervolgens kan op grond van de verstoringenkaart, de bureaustudie van Hegmans en de aanvullende gegevens uit deze quickscan een onderbouwd archeologisch advies worden gegeven aan de opdrachtgever. De gemeente Veldhoven kan als bevoegd gezag vervolgens op basis van dit advies een selectiebesluit nemen (al dan niet nader archeologisch onderzoek) of besluiten dat eerst nog een nader inventariserend archeologisch onderzoek noodzakelijk is.

Literatuur:

Hegmans, J., 2008: *Archeologisch bureauonderzoek, Oude Kerkstraat 42 te Veldhoven, Locatie Schippers*, Amersfoort (MDrie-rapport 2008/concept).

Lankelma Geotechniek Zuid: *Resultaten grondonderzoek. Nieuwbouw appartementen en woningen "Schippershof" te Oerle*, (Lankelma rapport 30-06-2009/definitief).

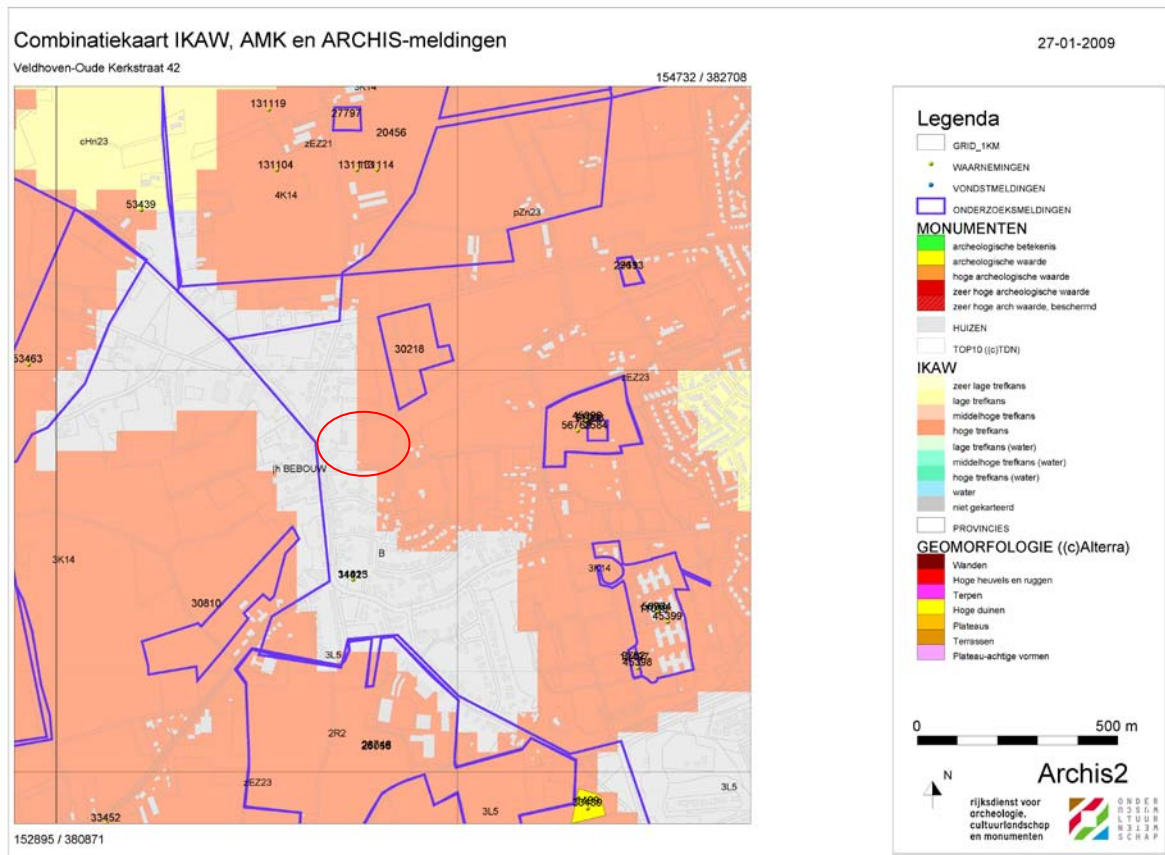
Quickscan en veldcheck Archeologie Veldhoven-Oude Kerkstraat 42 (Plan Schippershof) versie 2 definitief

Luchtfoto plangebied (bron: Google Earth)



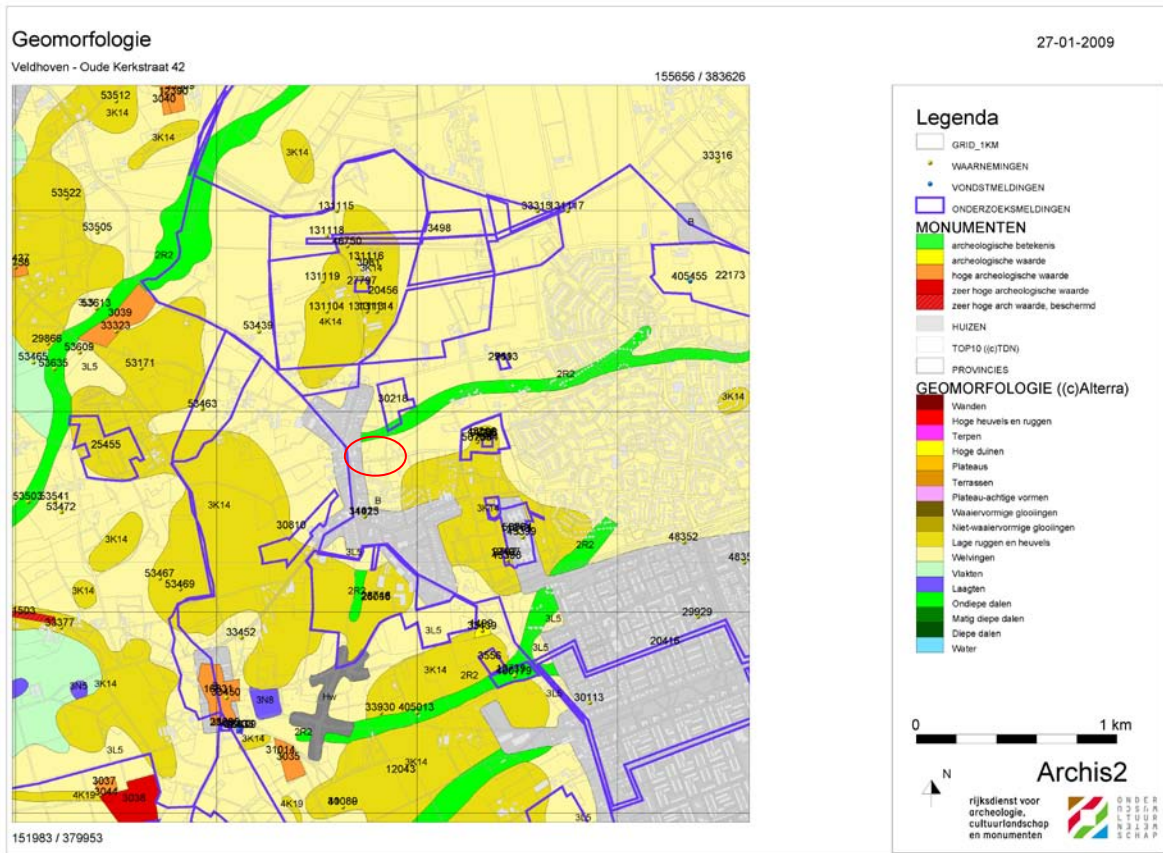
Quickscan en veldcheck Archeologie Veldhoven-Oude Kerkstraat 42 (Plan Schippershof) versie 2 definitief

IKAW – Het westelijk deel is niet gekarteerd vanwege bebouwing; het oostelijk deel bezit een hoge archeologische trefkans.



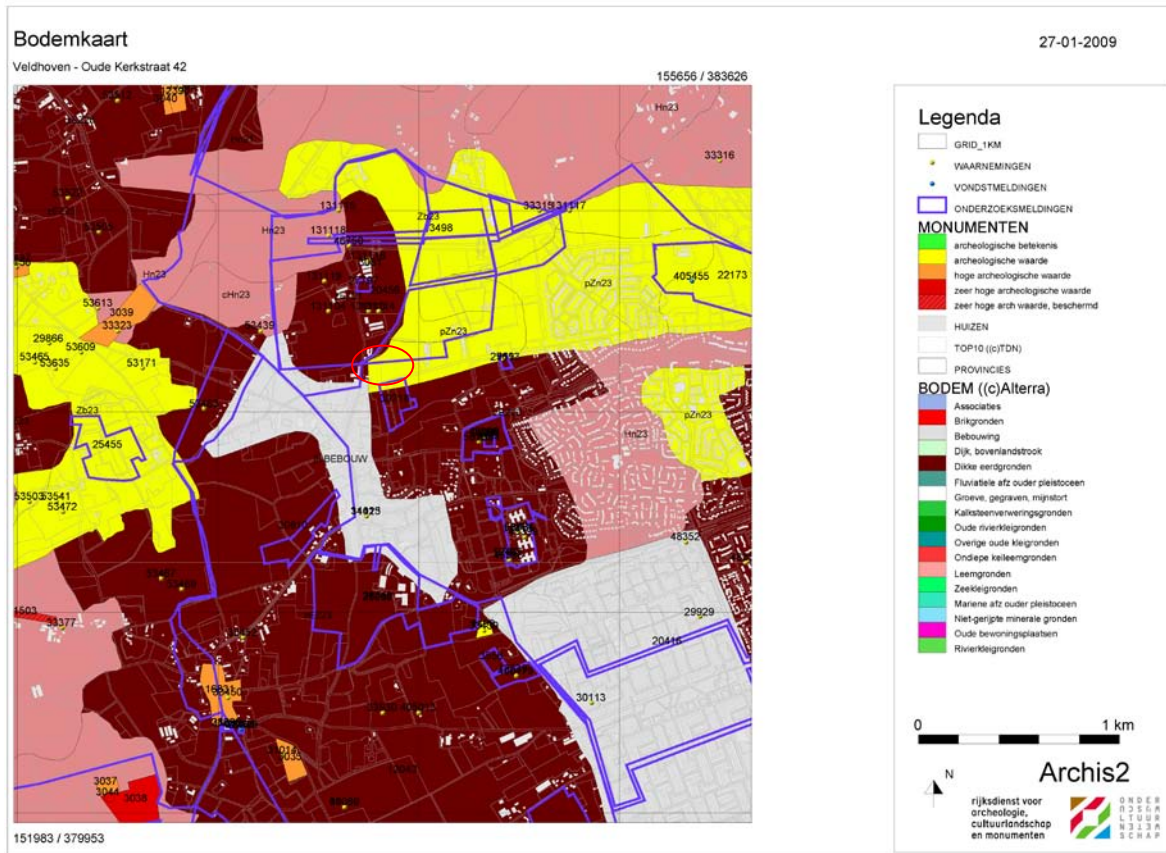
Quickscan en veldcheck Archeologie Veldhoven-Oude Kerkstraat 42 (Plan Schippershof) versie 2 definitief

Geomorfologie- Het meest westelijk deel is niet gekarteerd; het overige plangebied wordt gekenmerkt door dekzandruggen, al dan niet met oud-bouwland (code 3L5)



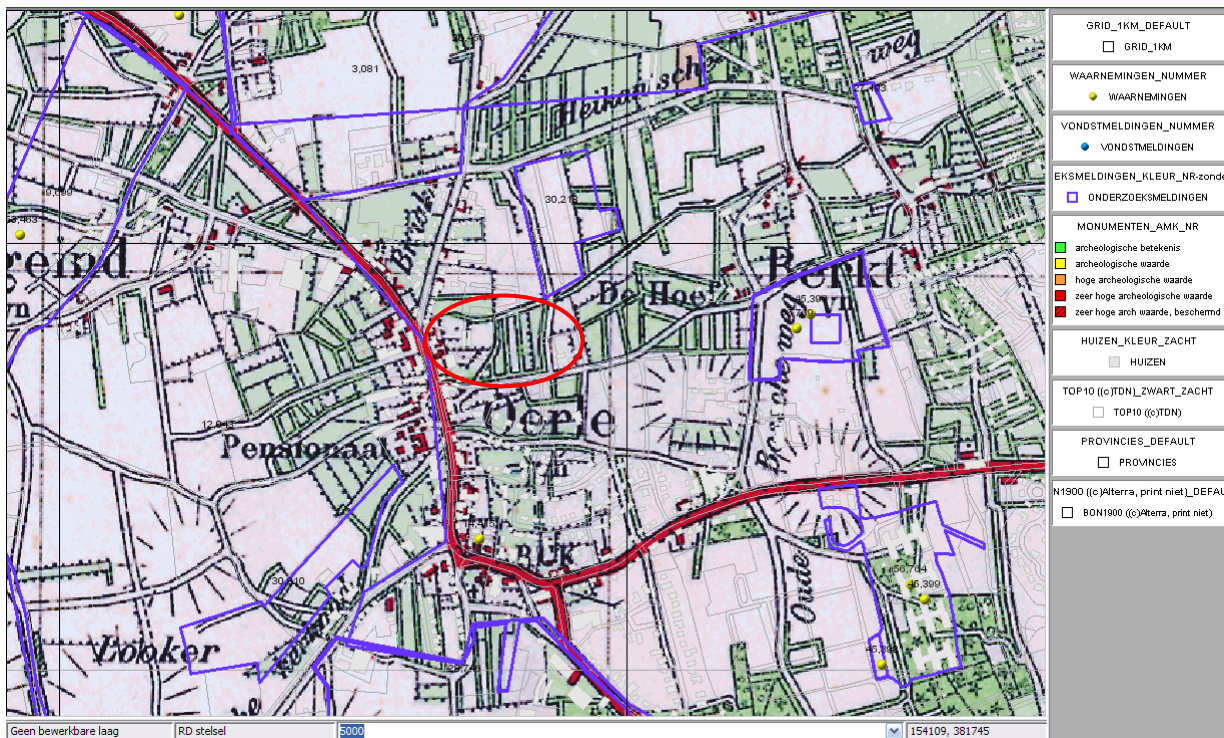
Quickscan en veldcheck Archeologie Veldhoven-Oude Kerkstraat 42 (Plan Schippershof) versie 2 definitief

Bodem - Het westelijk deel is niet gekarteerd; het overige plangebied wordt gekenmerkt een hoge zwarte (enk)eerdgrond (code zEZ23) met grondwatertrap VII



Quickscan en veldcheck Archeologie Veldhoven-Oude Kerkstraat 42 (Plan Schippershof) versie 2 definitief

Bonnekaart (topografie rond 1900) - Perceel deels in gebruik als bouw- en weiland.



Quickscan en veldcheck Archeologie Veldhoven-Oude Kerkstraat 42 (Plan Schippershof) versie 2 definitief

Veldcheck

In aanvulling op de eerder uitgevoerde archeologische quickscan en bureauonderzoek, alsmede het bodemkundig onderzoek van Geofox-Lexmond, is in samenspraak met de opdrachtgever Schippers BV besloten een veldcheck in het plangebied uit te voeren. Het onderzoek van Geofox-Lexmond had voldoende aangetoond dat de te ontwikkelen (delen van) percelen 522, 523 en 524 dermate verstoord zijn dat een nader archeologisch onderzoek geen zin heeft (zie overzichtskaart vergravingssituatie Geofox-Lexmond en afbeelding 1 hieronder). Voor perceel 1217 (zone 1) was onvoldoende duidelijk of dit terrein verstoord was. Om dit te toetsen is door ArchAeO (ondergetekende) op zaterdag 5 september het plangebied bezocht. Met behulp van een minigraver is binnen zone 1 van het plangebied een viertal kuilen gegraven met als doel de bodemopbouw te bekijken en documenteren (afb. 2). De breedte van de kuilen bedroeg ca. 60 centimeter; de maximale diepte waarop de profielen zijn gezien bedroeg ca. 175 centimeter -Mv. Het oostelijk deel van zone 1 kon niet worden onderzocht vanwege de aanwezigheid van een gronddepot. Het grootste deel van zone 1 is in gebruik geweest ten behoeve van boomteelt en was deels bebouwd met enkele kassen die in 2007 zijn gesloopt. Vanwege de slechte waterdoorlatendheid is de bodem hier volgens de heer Schippers (destijds) tot diep in de C-horizont doorgegraven ten gunste van verbetering van de waterhuishouding.

Zone 2 is in het oostelijk helft tot max. 4 meter -Mv vergraven in verband met de aanleg van ondergrondse tanks. Deze zijn nog (deels) aanwezig. Dit gebied zal vanwege bodemvervuiling in zijn geheel worden gesaneerd. Hetzelfde geldt voor enkele locaties in de westelijke helft van deze zone. Verder betreft de westelijke helft een erf met een woonhuis met bijbehorende werkplaats. Het erf is in zijn geheel bestraat met tegels. Ook hier zijn nog tanks aanwezig. Navraag leerde dat ook deze grond is vervuild en daarom dient te worden gesaneerd.

Zone 3 is bij eerdere saneringen vergraven tot max. 4 meter -Mv.

De vier aangelegde proefkuilen kennen de volgende bodemopbouw:

Profielbeschrijvingen

Profiel 1 (linker deel), proefkuil 1 (zie foto)

0 – 60 cm bovengrond, zwart (verstoord)
60 – 110 cm C-horizont, licht geel met mangaanspikkels (C-horizont)
>110 cm C-horizont, licht geel gevlekt met leem
Gezien tot een diepte van ca 110 cm -Mv

Profiel 1 (rechter deel), proefkuil 1

Geen oorspronkelijk bodemprofiel (volledig verstoord)
Gezien tot een diepte van 110 cm -Mv

Profiel 2, proefkuil 2

Geen oorspronkelijk bodemprofiel (volledig verstoord)
Gezien tot een diepte van 120 cm -Mv

Quickscan en veldcheck Archeologie Veldhoven-Oude Kerkstraat 42 (Plan Schippershof) versie 2 definitief

Profiel 3, proefkuil 3

0 – 75 cm bovengrond, zwart (zwaar verstoord)
75 – 175 cm zwart/geel gevlekt met lemige brokken (verstoord)
Gezien tot een diepte van 175 cm –Mv

Profiel 4, proefkuil 4

0 – 70 cm bovengrond, zwart (zwaar verstoord)
70 – 130 cm zwart/geel gevlekt met lemige brokken (verstoord)
Gezien tot een diepte van 130 cm –Mv

De bodemopbouw in proefkuil 1 laat duidelijk de mate van verstoring zien die binnen deze heeft plaatsgevonden. Aan de linkerzijde van het dwarsprofiel is nog een deel van het oorspronkelijke bodemprofiel (AC-profiel) zien. De overgang van de bruine grond (Aap, bouwvoor verstoord) naar de gele grond (C-horizont, natuurlijke bodem) is het niveau waarop de eventueel aanwezige archeologische resten zich hadden kunnen bevinden. De rechterzijde van het profiel laat zien dat de bodem tot op grote diepte is omgezet. Deze verstoring mag op basis van de gedocumenteerde profielen als karakteristiek worden beschouwd voor heel zone 1.

Samenvattend kan worden gesteld dat zone 1 van het plangebied in zijn geheel een grondig vergraven bodemopbouw heeft. De kans dat er zich nog relatief gave en goed geconserveerde archeologische resten in de bodem bevinden mag daarom als uiterst klein worden beschouwd.

Selectieadvies

Gezien de zware mate van verstoring van het gehele plangebied Schippershof, is ons inziens een nader archeologisch onderzoek binnen de grenzen van het plangebied niet zinvol. De gemeente Veldhoven wordt derhalve geadviseerd het plangebied voor wat betreft het aspect archeologie, vrij te geven voor ontwikkeling.

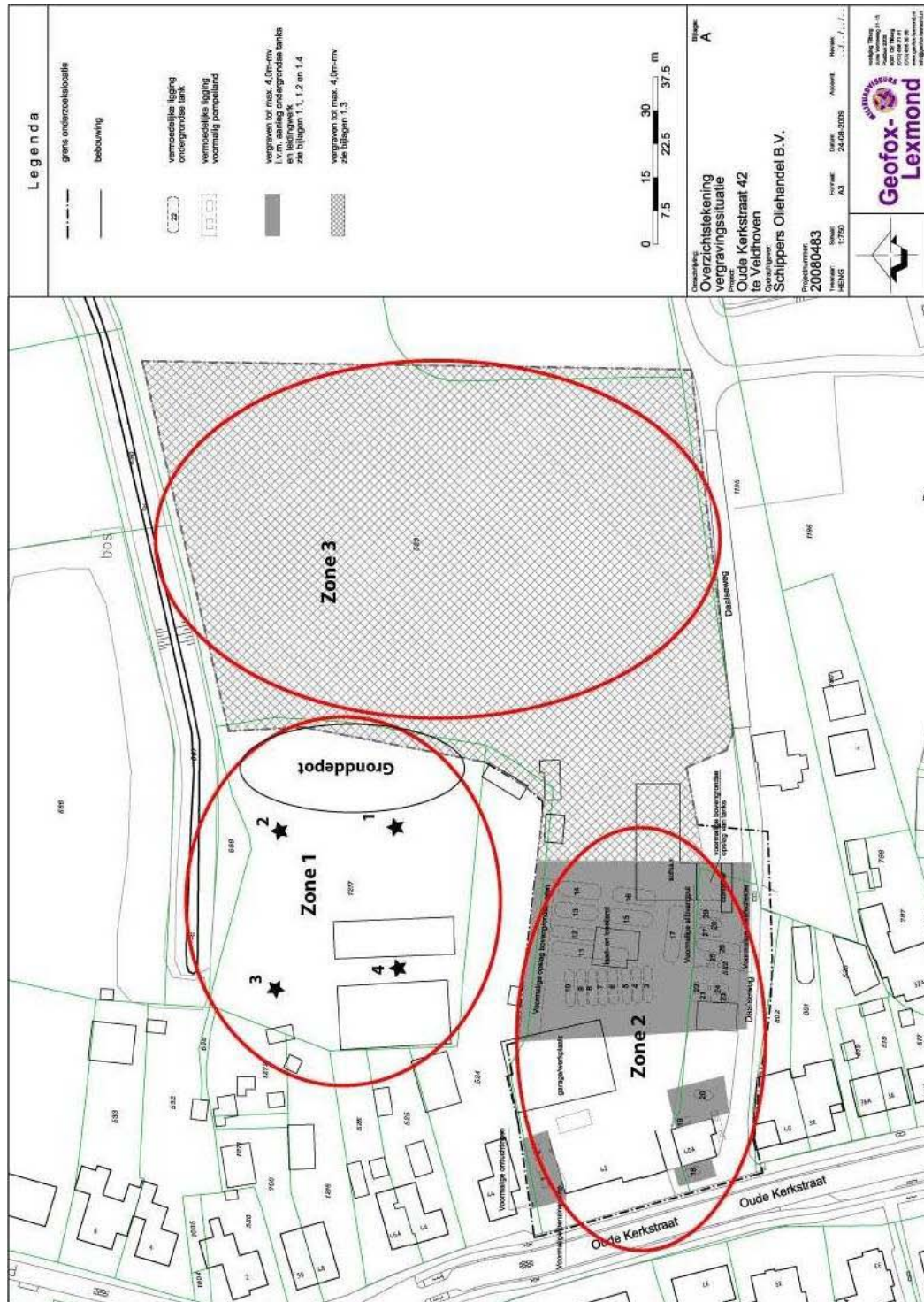
Drs. F.P. Kortlang , adviseur archeologie



ArchAeO, Archeologische Advisering en Ondersteuning
Rapenburglaan 9
5654 AP Eindhoven
tel. 040-2519270 / 06-22505236
fax 040-2571860
email: advies@archaeo.nl

Quickscan en veldcheck Archeologie Veldhoven-Oude Kerkstraat 42 (Plan Schippershof) versie 2 definitief

afb. 1 Globale ligging van de verschillende zones aangegeven door middel van rode contouren.



Quickscan en veldcheck Archeologie Veldhoven-Oude Kerkstraat 42 (Plan Schippershof) versie 2 definitief

afb. 2 Het graven van de proefkuilen met behulp van een minigraver.



afb. 3 Dwarsprofiel van de bodem in proefkuil 1



Quickscan en veldcheck Archeologie Veldhoven-Oude Kerkstraat 42 (Plan Schippershof) versie 2 definitief

afb. 4 Dwarsprofiel van de bodem in proefkuil 4

